

Kitsch (Kıç) Olgusunun Sanat Eğitiminde Estetik Beğeniler Açısından Sorgulanması

Nuray MAMUR¹

Özet- Bu araştırmanın amacı, farklı eğitim düzeylerinde kitsch olgusunun öğrencilerin estetik tercihleri üzerindeki etkisini belirlemek ve elde edilen sonuçları sanat ve estetik eğitiminin niteliği açısından tartışmaktır. Araştırma nitel ve nicel veri toplama teknikleri kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Kocaeli ve Denizli illerinden farklı eğitim seviyelerinde (ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim) 180 öğrencinin katılımıyla oluşturulmuştur. Araştırma 2011-2012 eğitim-öğretim yılının güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen 20 soruluk bir anket yoluyla elde edilmiştir. Araştırma verileri ankete katılan birey sayısına ve eserlere verilen tepkilere göre hem kendi içinde hem de gruplar arasında yüzde ve frekans hesapları ile analiz edilmiştir. Ayrıca anketten elde edilen açık uçlu cevapların betimsel analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, ilköğretimden yükseköğretime kadar tüm öğrenci grupları kitsch olgusunun etkisi altındır. Ancak özellikle üniversite düzeyinde sanatla uğraşan öğrencilerin kitsch resimlere daha az yöneldiği tespit edilmiştir. Öğrenci gruplarının almış olduğu sanat dersleri bağlamında nitelikli sanat eserleri ile olabildiğince çok karşılaşmasının kitsch'e eğilimi azalttığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Estetik Beğeni, Estetik Eğitimi, Sanat Eğitimi, Kitsch Olgusu,

Abstract- Examining of Kitsch Fact in terms of Aesthetic Inclinations in Art Education. The aim of this study is to specify the impact of Kitsch fact on the aesthetic choices of the students in different education all levels, and to discuss the results attained in terms of the qualification of art and aesthetic education. The study is conducted by using qualitative and quantitative data collection techniques. The sample of the study is constituted with the attendance of 180 students in different educational levels (primary education, secondary education and higher education). The study was conducted in the fall of 2011-2012 academic year. The data of the study are attained through a survey that has 20 question improved by the researcher. The data are analyzed with percentage and frequency counts both in itself and between groups according to person numbers participate in the survey and reactions given productions. Besides, it is carried out the descriptive analysis of open-ended responses gained from the survey. According to the results of research, from primary education to the higher education, all student groups are under the influence of kitsch fact. However, it is confirmed that the students at tend to art especially in university level less incline to kitsch pictures. It is observed that the confrontation of the students groups with qualified art objects as much as possible as part of art courses taken reduce tendency to kitsch.

Keywords: Aesthetic Preference, Aesthetic Education, Art Education, KitschFact

Giriş

Günümüzde, toplum yaşamına bakıldığında beğeniden yana pek olumlu yargılara varmanın olanağı yok gibidir. Düzensiz yapılar, estetikten yoksun reklam tabelaları, vitrinler, yeşil alanın olmadığı çevre düzenlemeleri ya da kentin tanıtımına, estetiğine hizmet ettiği düşünülen alelade heykel çalışmaları gibi pek çok unsur görsel kirlilik oluşturarak adeta üzerimize gelmektedir. Çevremize baktığımızda kaçamadığımız bu görüntüler aslında toplumsal olarak estetik tercihlerimizi ya da diğer bir deyişle beğenilerimizi yansıtmaktadır. Çünkü üreticiler ele geçirme dürtüsüyle genellikle çoğunluğun beğendiği unsurlara sığınmaktadır. Yani sosyokültürel yapının estetik beğenileri bir yandan sanatçı ve sanat yapıtını belirlerken bir yandan da sanat alıcısının beğeni ve beğenisizlik koşullarını oluşturmaktadır (Demir, 2009:7). Bu durumda, kültür ve beğeni düzeyini yükseltecek sanat ve estetik eğitiminin yeterli ve ideal biçimde yapılandırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Ancak bunun yapılabilmesi için sanat eğitimini farklı yoğunlukta alan öğrenci gruplarının estetik tercihlerinin/beğenilerinin bilinmesinde yarar vardır. Ancak nedir beğeni? , neye dayanır? , belirleyicileri nelerdir?

Beğeni: estetik duygu; güzelliğe ilişkin sorunlar konusunda yargıda bulunma yetisidir (Gençaydın, 1995: 57). Kant (2001) beğeni yargısını, mantıksal ve özneye ait bir yargı olarak tanımlar. Beğeni yargısının özne de temellendirildiğini ve öznedeki hoşlanma duygusuna “arzu yetisine” göndermede bulunduğunu belirtir. Yani beğeni yargısı hoşlanma-hoşlanmama, haz alma duygusu ile ilintilidir. Bu durumda beğeni sahibi ise Gençaydın'a (1995: 57) göre güzelliğe ilişkin duyarlılığa sahip kişidir. O zaman güzel nedir? Ya da benim güzel olarak tanımladığımı bir başkası güzel olarak tanımlayabilir mi? Bir toplumda güzel olarak nitelendirilen, bir başka toplumda ya da zamanda güzel olarak nitelendirilebilir mi? Bu soruların cevapları antik çağ felsefecilerinden bu yana defalarca sorgulanmıştır. Bu sorgulamalara istinaden verilen en kolay cevap ise beğenilerin tartışılmayacağı anlamına gelen Latince “De

¹Nuray Mamur, Yrd. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Denizli, E-mail: nmamur@pau.edu.tr

gustibus non est disputandum” yani Türkçe’deki yaygın ifadesiyle “Renkler ve zevkler tartışılmaz” deyişidir. Aslında beğenilerimize dair eleştirilerden kaçmak için bir cankurtaran gibi sığındığımız bu deyiş doğru olabilir, ancak beğenilerin geliştirilebileceği doğrusunu da yok etmemelidir. Çünkü estetik algısı ve beğenileri gelişmiş, sahte sanat eserlerinin (kitsch) olumsuz etkilerinden kendini koruyabilen bireylerin oluşturduğu bir toplum, sadece sanatsal yönden değil, toplumun her alanında başarılı ve kaliteli işler çıkaran sağlıklı düşünebilen bir toplum olacaktır. Yani sanat alımlayıcısının estetik algı sürecinde karşılaştığı şeylerin sanat yapısı olup olmadığına bilincine varabilmesi, onlardan olumlu ve olumsuz şekilde etkilenmesi ve kendisinde olumlu ve olumsuz izler bırakması anlamında önemlidir (Selvi, 2008: 23). Elbette ki estetik beğenilerin farklılık göstermesinde pek çok etken söz konusudur. Bu etkenlerden en önemlisi içinde yaşanılan kültür, bir diğeri de eğitimidir. Çünkü bir kültür içerisinde eğitim, insanların beğenilerini değiştirdiği gibi farklı eğitim düzeylerindeki insanların estetik yargıları da farklı olacaktır (Ergün, 2010). Nitekim bu araştırmada farklı eğitim düzeylerindeki sanat eğitimini farklı ağırlıkta alan bireylerin tercihleri kitsch olgusu bağlamında tartışılacaktır. Ancak bundan önce kitsch olgusunun estetik ve sosyolojik açıdan sorgulanmasında yarar vardır.

Kitsch Olgusunun Estetik ve Sosyolojik Açıdan Anlamı

Kitsch sözcüğünün kökeni belirsizdir. Kimileri “eskiz” anlamına gelen İngilizce “Sketch”’den geldiğini ileri sürmekte, kimilerine göreyse sokaktan “ıvır-zıvır toplamak” anlamına gelen Almanca “Kitschen” fiilinden gelmektedir (Yardımcı, 2001: 223). Ancak bugün kullandığımız “Kitsch” sözcüğü bu anlamlarda kullanılmamaktadır. Türk Dil Kurumu’nun Güzel Sanatlar Sözlüğünde bu terim için “özenti ürünü” karşılığı verilmiştir. “Zevksizliği, gülünç ve garip denilebilecek kadar aşırılığa vardırıyan yapıtları belirlemek için kullanılan kavram” bugün genel olarak onu tüketen (izleyen, seyreden, dinleyen, okuyan, bakan) kişilerde estetik etki yapan ancak sanat kapsamında değerlendirmesi olanaksız ürünleri ifade etmekte kullanılmaktadır. Özellikle 20. yy içinde üretilmiş çeşitli nesnelere rastlanan zevksiz, kökeni belirsiz ve estetik değer taşımayan bir tasarım anlayışını nitelemek için kullanılan bu terim, grafikten endüstri tasarımına ve mimarlığa kadar uzanan geniş anlamda estetik düzey düşüklüğünü belirtmek için tercih edilmektedir (STS, 2010).

Çağımızda yaşamın tüm alanlarına sinmiş olan kitsch, 18. yy’ın sonlarında Batı Avrupa’da beliren toplumsal, kültürel, teknolojik değişimlerle ortaya çıkmıştır. 18. yüzyılda monarşik dönemin düşünce bütünlüğünün parçalanması bu kültürün eski biçim anlayışıyla yeni teknoloji çağına uygun ürün yaratma girişimi, kitsch denen bir uyumsuzluk işini ortaya çıkarmıştır. Özellikle yeni çağın mantığına varmak için gerekli kültür düzeyi eksikliği kitsch’in kaynağı olmuştur (Turani, 2003: 46). Bu anlamda kitsch’in doğmasının çeşitli nedenleri vardır. Bunlardan ilki resim sanatında akımların çok olması ve değişimin sürekliliğidir. Özellikle zengin ve üst sınıfla, halk arasında sanatsal değerlerin ve zevklerin bir olmamasının yarattığı ikilemdir. İkinci neden ise sanayileşme ile makinenin insanı sınırlamasıdır. Turanî (2003: 46) Dünya Sanat Tarihi adlı kitabında kitsch’in endüstrinin tehlikeleri daha henüz kendini göstermeden önce Realizme yönelen sanat anlayışının belirmesiyle ortaya çıktığını açıklamaktadır.

Kitsch’i, toplumbilim açısından irdeleyen pek çok çalışma (kitsch’i), kapitalist düzenin bir uzantısı olarak değerlendirmektedir. Özellikle sınıfsal kaymaların çokça yaşandığı, kültürel kararsızlıkların egemen olduğu toplumlarda kitsch’in daha hızlı bir biçimde ürediği görülmektedir (Demir, 2009; Kahraman, 2002; Özleyen, 2002; Yardımcı, 2002). Kahraman (2002) kitsch’in, kapitalizmin egemen, kent yaşamının geçerli olduğu toplumlarda ortaya çıktığını, fakat kapitalizmle ilişkisine karşın bir yaratı olarak kapitalizmin değil, ara dönemlerin, geçiş süreçlerinin ve çatışmaların uzantısı olduğunu belirtir. Romantizm’den modernizm’e ve modernizm’den post-modernizm’e geçişte yaşadığımız veya günümüzde postmodernizm’den 21. yüzyıla damgasını vuracak olan yeni bir dünya görüşüne geçişte yaşayacağımız gibi, değişimler ve değişimin getirdiği geçici şaşkınlık evreleri kitsch’in gelişimi için uygun ortamı hazırlamaktadır (Özleyen, 2002: 12). Bugün gelişmekte olan ülkelerde toplumsal değişimler ve yeni norm arayışları onların kendilerine özgü kitsch yaratmalarına neden olurken, diğer taraftan da gelişmiş ülkelerin yarattığı kitsch’leri ithal etmektedir (Yardımcı, 2002: 235). Hatta Greenberg’e göre kitsch doğduğu kentlerle sınırlı kalmamış, kırsal kesimlere de taşınarak halk kültürünü silip süpürmüştür. Dahası, coğrafi ve ulusal sınırları da tanımamıştır. Batı sanayileşmesinin yığınsal ürünü olarak, egemen bir tavırla dünya turuna çıkarak bir ülkeden diğerine, yerli kültürleri kuşatıp bozmuştur (Akt.Yılmaz, 2004: 251).

Kahraman (2002: 247), Kitsch’i Baudrillard’ın yeni kapitalist/tüketim toplumlarının anatomisiyle açıklamaya çalışmıştır. Baudrillard’ın bu yolda attığı ilk adım, geliştirdiği ilk kavram yüksek gerçek (hyperreal) kavramıdır. Yüksek gerçek, gerçek olmayan değil, gerçekten daha fazla gerçek olandır. Burada gerçek “eştinin üretilmesine olanak veren şey” diye tanımlanırken, yüksek gerçek de “zaten üretilmiş olan şey” diye açıklanmaktadır.

Baudrillard’a (1981) göre üretilmiş ve “gerçek” diye tanımlanan nesne özünde bir mimesistir. Doğada yer alan bir şeye benzetilerek oluşturulmuştur. Gönderileni doğa(lıktır)dır. Oysa yüksek gerçekte

özgün kaynak aradan çıkarılmıştır. Nesne daha önce üretilmiş olan nesneye bakılarak yapılır. Yani bir modele öncelik tanır. Ancak Baudrillard (1981) kitsch'in sadece yüksek gerçek kavramıyla açıklanmayacağını, aynı zamanda "yeniden çevrim" kavramıyla da ilişkili olduğunu öne sürmektedir. Toplumsal olan her şeyin çevrimle yüz yüze olduğunu; eğitimden sağlığa, doğadan bilimsel, teknik değerlere kadar her şeyin bu gerçek tarafından kuşatıldığını iddia etmektedir. Ona göre kitle kültürünün egemenliği altına almış olan da bu temel ilkedir.

Sanata resim alanıyla giren kitsch, sanatın yan kollarında özellikle süsleme sanatlarıyla da kendini göstermeye başlamıştır. Sanayi devrimiyle gerçekleşen endüstriyel gelişme ve makineleşme 19.yy damgasını vurmasıyla da kitsch ürünler çoğalmaya başlamış ve gittikçe çoğalan kitsch ürünler beş duyuya da önem verecek çeşitlilikte artmıştır (Yardımcı, 2002: 234). Plastik sanatlara uzanan bu etkileşim, bir anlamda kitsch'i estetik bir bağlamda değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır (Demir, 2009: 32). Bugün estetik ve beğeniler açısından kitsch'i irdelemeye kalktığımızda alan yazında yaygın olarak karşımıza şu iki soru gelmektedir.

1. "Kitsch" neden kitlelere çekici gelir ve ondan kolay kopulamaz?

2. "Kitsch" eğer kötüyü ve değersiz barındıran bir üretimse kitsch'i kötü kılan şey nedir?

Kahraman'a (2002: 245) göre kitsch'in kitlelere çekici gelmesinin birkaç nedeni vardır. Bunlardan ilki kitsch ürünlerin tümünün yoğun bir duygusallıkla yüklü olmasıdır. Kitsch üretimde kullanılan nesnelere güzel hoş, sevimli ve duygusaldır. Eğer resim söz konusuysa yapılan çalışmalar soyuttan çok figüratif olmalıdır. Kişi resmin duygusallığı karşısında kendini güvende ve rahat hissetmelidir. Duygusallık, izleyene; dolaylı yollardan değil, doğrudan iletilmelidir. Duygusallığı yaratan öğeler bireysel tercihlerle belirlenen şeyler değil, evrensel kabul edilmiş kavramları sorgulamamıza yol açan değil, onların duygusallıklarını bir kez daha onaylamamızı mümkün kılan şeyleri kapsamalıdır. Bu nedenledir ki içinde doğrudan doğruya duygusallığı barındıran ve bilinen bir görüngü olarak "ağlayan bir çocuk resmi" kitsch'tir. Çünkü hem tanıdık, hem de duygusallığını sorgulamamıza neden olmamaktadır. Bu durumda kitsch'in öznesi kolay algılanabilir, gerçekçi tarzda olmalıdır.

Kahraman'a (2002: 241) göre kitsch'in gerçekçiliği biraz abartılmış, ilk bakışta göze çarpan, hiçbir değişikliğe uğramamış bir gerçekliktir. Bu yönüyle ele alındığında kitsch'in gerçekçiliğine gerçek dışılık demek bile olanaklıdır. Ya da "fazla gerçek denilebilir". Çoğunlukla az eğitilmiş, kent kökenli olmayan, düşük gelire sahip kesimlerce kitsch biçim anlayışı ve beğeni eğilimi; hediyelik süs eşyaları, röprodüksiyon, poster, resim vb. ürünler, çeşitli ev eşyalarında görülen biçimsel uygulamalar, plastik ürünler gibi alanlarda görülmektedir (Demir, 2009: 18). Bugün evlerimizde, salonlarımızda, hatta birtakım sergi salonlarında görülen sevimli kızlar, güzel delikanlılar, olabildiğince renkli kompozisyonlar, sempatik heykelcikler bunlara en iyi örneklerdir. Aslında bu örneklerde birbirinin tekrarı olan ve insanların alışkın oldukları görünüşleri yoruma yer vermeden sunma söz konusudur (Yücel, 2011: 649). Yani kitsch'in içerdiği nesne ya da konu bir çırpıda tanınacak türdendir ve çabuk alınılmasını olanak verecek biçimsel özellikleri içermektedir.

Kitsch sanatsal üretimde olduğu gibi, dünyaya yeni bir açıdan bakmaya olanak vermemektedir. Bildiklerimizi ve kabul ettiklerimizi önümüze bir kez daha getirip, steryotipler (kalıp biçimler) yaratmaktadır. Nesnelere olabildiğince standart ve hatta şematik bir biçimde göstermektedir. Bu nedenle kitsch resimlerde resmin ismiyle mesajı arasında tam bir beraberlik vardır. Yapıt çağrışımlardan uzakta kaldığı oranda, belli bir kavramı en keskin biçimde anlatıyorsa kitsch yönünden o kadar başarılıdır (Kahraman, 2002: 240). Dolayısıyla kitsch işaret edilen nesneyle ilgili bilgilerimizi, ilgilerimizi ya da ona bağlı olarak gelişen çağrışımlarımızı geliştirmemektedir.

Kitsch ile yaratıcı sanat arasındaki ilişkilere baktığımızda; yaratıcı sanatın temel sorusu "ne" değil, "nasıl"dır. Sanat tarihinin biçimler tarihi olduğu düşünüldüğünde "nasıl" sorusunun "ne" sorusundan daha önemli olduğu görülmektedir (İlkyaz, 2004: 90). Kitsch'in mesajlardan uzaklaşarak, anlam kaygısı taşımadan ve "nasıl" sorusunu yanıtlamadan, çift anlamlılık, karmaşıklık, çoğulculuk gibi amaçları yoktur. Bildik öğeleri kullanarak insanlara güven verme eğilimindedir (Özleyen, 2002: 30).

Bu durumda ucuz beğeni ürünlerinin daha çok taraftar bulmasının başlıca nedeni, üretilişinde olduğu kadar, tüketilişinde de fazlaca zihinsel çabayı gerektirmemesi olduğu söylenebilir. Bundan sıyrılmamanın yolu ise, topluma üst düzeyde haz alma alışkanlıklarının kazandırılması, toplumu sanata karşı motive etmekle ve ilgiyi nitelikli sanat yapıtlarıyla sürekli olarak canlı ve taze tutmakla mümkündür. Yoksa çoğunluğun isteklerine uyarak toplumu eğitmenin bir anlamı yoktur. Çünkü aynı tip, yığın üretim mallarını tüketen insanların benzer tüketim ilişkileri içerisinde, yaşama ilişkin benzer deneyimler ve izlenimler edinmeye başlamaları kaçınılmazdır. Aynı ya da benzer yaşam biçimine sahip insanlar benzer değer yargılarına sahip olmaktadır (Gençaydın, 1995: 61).

Erinç'in (1995: 48) deyiimiyle gerek sanat gerek eğitim, ister bir olgu olarak düşünülün, ister bir süreç, her ikisi de var olabilmelerini ikiye özneye borçludur. Sanattan söz edebilmek için sanatçı kadar alıcının

ya da sanatseverin eğitiminden söz edebilmek içinde eğiten kadar eğitilenin varlığı kaçınılmazdır. Nitekim bu araştırmada farklı eğitim düzeylerinde kitsch olgusunun öğrencilerin estetik tercihleri üzerindeki etkisi araştırılmış, elde edilen sonuçlar sanat ve estetik eğitiminin niteliği açısından tartışılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma nitel ve nicel araştırma teknikleri kullanılarak yürütülmüştür. Araştırma 2011- 2012 eğitim-öğretim yılının güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini farklı eğitim seviyelerinden (ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim) 180 öğrencinin katılımıyla oluşturulmuştur. Araştırma katılımcılarının ilk ve ortaöğretim düzeyi İzmit şehrinde (90 öğrenci), yükseköğretim düzeyi ise Denizli Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinden (90 öğrenci) oluşturulmuştur. Eğitim düzeylerine göre katılımcıların oranları ve alınan sanat eğitimi derslerinin ağırlığı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Eğitim düzeylerine göre katılımcıların oranları ve alınan sanat eğitimi derslerinin ağırlığı

Eğitim Kademeleri	Kıs.	Okullar	Sanat ve Estetik Eğitime Yönelik Alınan Dersler	Katılımcı Sayısı		
				Kız	Erkek	Total
İlköğretim	İÖ	İlköğretim 2. Kademe (7. Sınıf)	Görsel Sanatlar Dersi (1 Saat)	13	15	28
Ortaöğretim	OÖ1	Anadolu Lisesi (10. Sınıf)	Resim-iş Dersi (2 Saat)	15	17	32
	OÖ2	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi (10. Sınıf)	II Boyutlu Sanat Atölye, III Boyutlu Sanat Atölye, Desen	22	8	30
Yükseköğretim	YÖ1	İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği (4. Sınıf)	Sanat ve Estetik (3 Saat Seçmeli- 3T) Görsel Sanatlar Öğretimi (4 Saat- 2T+2U)	26	6	32
	YÖ2	İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği (4. Sınıf)	Görsel Sanatlar Öğretimi (3 Saat- 1T+2U) Sanat Eğitimi(3 Saat- 1T+2U)	15	13	28
	YÖ3	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi (4. Sınıf)	Temel Tasarım, Sanat Tarihi, Resim Atölye, Sanat Felsefesi, Çağdaş Sanat, Sanat Eleştirisi, Batı Sanatı Tarihi, Türk Sanatı Tarihi, Sanat Eleştirisi	23	7	30
Toplam				115	65	180

Araştırmada çeşitli sanat eğitimi kurumlarından öğrencilere yer verilmesinin nedeni estetiğin sonradan içinde yaşanan kültür ortamı ve edinilen eğitim-öğretimle farklılaştığı varsayımından hareketle gruplar arası karşılaştırma yapmak isteğidir. Ayrıca seçilen yükseköğretim seviyesi gruplarının (Okulöncesi, Sınıf ve Görsel Sanatlar Öğretmenliği/Resim-iş) ileride sanat eğitimi verecek olmasıdır. Dolayısıyla bu öğretmen adaylarının estetik tercihlerinin ne yönde olduğu sanat ve estetik eğitiminin niteliği açısından önemli görülmektedir.

Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen 20 soruluk bir anket yoluyla elde edilmiştir. Anket üç bölüm olarak tasarlanmıştır. Anketin ilk bölümünde öğrencilerin kişisel bilgileri yer almıştır. İkinci bölümde öğrencilerin estetik tercihlerinin belirlenebileceği ilk on soruda 4’er resim gösterilmiştir. Bu sorulardan ilk beşi biri kitsch resim, üçü sanat eseri (A Bölümü), diğerleri ise biri sanat eseri, üçü kitsch resim (B Bölümü) olarak gösterilmiştir. Görseller a,b,c,d olarak isimlendirilmiş ve öğrencilerden en beğendikleri görseli seçmeleri istenmiştir. Anketin üçüncü bölümünde ise beşi kitsch (C Bölümü), beşi sanat eseri (D Bölümü) olmak üzere toplam on görsel gösterilmiştir. Öğrencilere görselleri beğenip beğenememe durumları sorulmuş ve beğenme ya da beğenememe durumlarının nedenlerini açıklamaları istenmiştir. Ankette yer alan kitsch resimler <http://www.worldwidekitsch.com/internet> ve <http://www.google.com> sitesinden elde edilmiştir. Sanat eserleri ise sanat tarihi içinde yer bulmuş, eserleri tarihçiler ve eleştirmenler tarafından başyapıt olarak kabul edilen P. Cezanne, V. Van Gogh, S. Dali, H. Daumier, Renoir, Munch, C. Monet gibi sanatçıların eserlerinden seçilmiştir.

Araştırma verilerinin okullarda kolaylıkla toplanabilmesi için anket soruları Power-point sunusu haline getirilmiştir. Öğrenciler karanlık bir odada birbirlerinin etkisinde kalmayacak şekilde sıralara oturtulmuş ve resimler sırasıyla gösterilmiştir. Öğrenciler eserlere yönelik estetik tercihlerini kendilerine dağıtılan anket formuna işaretlemişlerdir. Okullarda öğrenci gruplarının seçimi okul yönteminin yönlendirmeleriyle gerçekleşmiştir.

Araştırma verileri ankete katılan birey sayısına ve eserlere verilen tepkilere göre hem kendi içinde hem de gruplar arasında kıyaslanmıştır. Veri toplama aracının üçüncü bölümünde elde edilen açık uçlu cevaplar ise betimsel analize tabi tutulmuş, kategoriler oluşturulmuş ve bunlar yüzde ve frekans hesapları kullanılarak sunulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Araştırmaya katılan farklı eğitim düzeylerinde ve farklı bölümlerdeki öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevapların durumu aşağıda tablolar halinde sunulmuştur. Bu öğrencilerin anket sorularına

KITSCH OLGUSUNUN ESTETİK BEĞENİLER AÇISINDAN SORGULANMASI

verdikleri yanıtlar ile buldukları eğitim seviyeleri arasında yapılan karşılaştırma ve öğrencilerin estetik tercihleri konusunda elde edilen bulgular şöyledir.

Tablo 2: Farklı eğitim seviyelerindeki öğrencilerin estetik tercihleri

A- En beğendiğiniz resmi seçiniz.	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	Kitsch		Sanat Eseri		
							f	%	f	%	
1	Kitsch	14	10	3	14	8	3	127	70,6	53	29,4
	SE	4	5	9	6	7	22				
	Kitsch	7	15	16	8	10	3				
	Kitsch	3	2	2	4	3	2				
2	Kitsch	11	10	6	14	8	2	139	72,2	41	22,8
	Kitsch	11	9	6	2	10	3				
	Kitsch	4	11	10	8	6	8				
	SE	2	2	8	8	4	17				
3	Kitsch	21	9	4	5	1	1	144	80	36	20
	Kitsch	2	11	8	10	7	6				
	Kitsch	4	10	8	14	20	3				
	SE	1	2	10	3	-	20				
4	Kitsch	4	1	1	5	4	3	147	81,7	33	18,3
	Kitsch	4	9	3	10	12	-				
	SE	2	2	8	2	4	15				
	Kitsch	18	21	18	13	10	12				
5	Kitsch	7	6	10	5	12	5	150	83,3	30	16,7
	Kitsch	15	6	6	10	2	5				
	Kitsch	6	20	10	5	14	6				
	SE	-	-	4	12	-	14				

B-En beğendiğiniz resmi seçiniz.	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	Kitsch		Sanat Eseri		
							f	%	f	%	
6	Kitsch	19	10	10	16	15	2	72	40	108	60
	SE	6	18	11	7	8	9				
	SE	1	2	2	5	4	4				
	SE	2	2	7	4	1	15				
7	SE	2	-	5	1	3	8	92	51,1	88	48,9
	SE	11	10	6	13	6	11				
	SE	3	-	4	3	1	1				
	Kitsch	12	22	15	15	18	10				
8	Kitsch	5	1	2	2	1	-	11	6,1	169	93,9
	SE	10	28	17	23	22	20				
	SE	8	1	9	1	5	3				
	SE	5	2	2	6	-	7				
9	Kitsch	14	5	9	10	4	-	42	23,3	138	76,7
	SE	8	9	3	4	6	4				
	SE	3	2	7	9	5	13				
	SE	2	16	11	9	13	13				
10	Kitsch	20	20	10	12	17	5	84	46,7	96	53,3
	SE	4	2	7	8	3	11				
	SE	3	7	11	6	8	3				
	SE	1	4	2	6	-	11				

Anket bulguları incelendiğinde üniversite düzeyinde Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş öğretmeni (YÖ3) öğrencilerinin kitsch resimlere daha az yöneldiği görülmektedir. Yine Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi (OÖ2) öğrencilerinin de kitsch eserleri tercih etme oranları diğer öğrenci gruplarına göre daha azdır. Bu zaten ilgili eğitim kurumu öğrencilerinden beklenen bir farklılıktır. Hatta Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin kitsch eserlere eğiliminin daha da az olacağı öngörülmekteyken tercihlere bakıldığında bu oranın beklenen düzeyde olmadığı görülmüştür. Bu durum anketin uygulandığı öğrenci grubunun 10. sınıf olması itibarıyla sanat eserleri incelemeye ve çözümlenmeye yönelik dersleri henüz almamalarına bağlı olabilir. Yine üniversite düzeyinde güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinde de kitsch eserlere eğilim dikkate değerdir. İlgili alan öğrencilerinin dışında diğer öğrenci grupları arasında yapılan karşılaştırmalara bakıldığında ise okul öncesi (YÖ1) öğretmeni öğrencilerinin estetik tercihleri diğer gruplara göre farklılık göstermektedir. Bu öğrenci grubunun kitsch eserlere eğilimi diğer gruplara göre daha azdır. Bu durum öğrenci grubunun seçmeli olarak Sanat ve Estetik dersi (3 saat teorik) almaları ile ilişkilendirilebilir. Öğrenciler sanat ve estetik dersi içeriğine uygun olarak çeşitli sanat eserleri incelemeleri yapmışlardır. Bu derste sanatsal açıdan elde ettikleri deneyimin estetik tercihlerine yansıdığı söylenebilir. Bu anlamda benzer sonuçların ortaya çıkmasının beklediği sınıf öğretmeni grubunun aldığı dersler sanat eğitimi ve

görsel sanatlar öğretimi dersleridir. Bu dersler 1 saat teorik, 2 saat uygulama olarak verilmektedir. Ders içerikleri genellikle ilköğretim 1. Kademe yapılabilecek sanatsal uygulamalarla yapılandırılmaktadır.

Araştırmada öğrencilere yöneltilen anketin ilk beş sorusunda (A Bölümü) üç kitsch eser, bir sanat eseri, ikinci kısımda (B bölümü) ise 3 sanat eseri, bir kitsch eser gösterilmiş ve en beğendikleri eseri seçmeleri istenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğrenciler ilk bölümde kitsch eserlere daha fazla eğilim gösterirken, sanat eserlerinin ağırlıklı olarak gösterildiği B bölümünde ise kitsch'e eğilim azalmıştır. Özellikle 8. soruda tüm gruplarda kitsch'e eğilim dikkate değer şekilde sanat eserine kaymıştır. Muhtemelen eserdeki (BrunoCatalono- Le Grand Van Gogh) sıra dışı yorum öğrencilerin beğenilerini etkilemiştir. Bu durum öğrencilerin yaratıcı sanat eserleri ile karşılaştırıldığında kitsch'e eğilimlerinin azalacağı biçiminde yorumlanabilir.

Anketin C ve D bölümlerinde ise öğrencilere beş kitsch eser, beş sanat eseri (sırasıyla: P. Cezanne, V. Van Gogh, Salvador Dali, H. Daumier, P. Cezanne) gösterilmiştir. Bu eserleri beğenip beğenmeme durumlarını nedenleri ile beraber açıklamaları istenmiştir. Öğrenci ifadelerinin betimsel analizi yapılmış ve bulgular Tablo 3 ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 3: Farklı eğitim seviyelerindeki öğrencilerin kitsch eserleri beğenme ya da beğenmeme durumlarının nedenleri

C	11	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%
Kitsch Resim	Beğenme nedeni		Güzel/Çok güzel	10	6	-	-	-	-	99	55
			Güzel/hos bir doğa	6	5	-	-	-			
			Yaşamak istediğim ev	-	-	1	4	-	2		
			Huzur verici mekân	-	1	4	6	6	-		
			Çok gerçekçi anlatım	4	-	5	3	-	-		
			Canlı renk kullanımı	3	3	6	3	12	3		
	Beğenmeme nedeni		Güzel değil/çirkin	5	3	-	-	1	-	81	45
			Karmaşık/yorucu/rahatsız edici	-	9	-	4	4	4		
			Sıradan/Alışıldık	-	5	3	4	3	2		
			Doğal değil / Abartılı bir gerçeklik	-	1	2	1	2	4		
			Renkler aşırı canlı	-	-	8	2	-	8		
			Kartpostal tarzında	-	-	-	-	-	7		

12	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%	
Kitsch Resim	Beğenme nedeni		Güzel/Çok güzel	2	1	-	-	3	-	135	75
			Masumiyet	2	2	9	10	1	5		
			Duygusalılık çarpıcı	4	6	7	11	16	7		
			Sevimli/ Şirin/Tatlı	11	10	-	-	1	2		
			Çok gerçekçi anlatım	-	7	8	3	2	-		
			Popüler bir resim	-	-	2	-	-	2		
	Beğenmeme nedeni		Aşırı duygusal/Acıklı	2	-	2	4	3	4	45	25
			Güzel değil/Çirkin	6	4	-	-	-	-		
			Sıradan/Alışıldık	1	2	-	2	1	4		
			Doğal değil / Abartılı bir gerçeklik	-	-	2	2	1	-		
			Sanat eseri özelliği taşıyor	-	-	-	-	-	5		

13	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%	
Kitsch Resim	Beğenme nedeni		Güzel/Çok güzel	12	3	5	1	3	2	139	77,2
			Romantik/duygusal	3	3	6	5	7	2		
			Çok gerçekçi/fotoğraf gibi	6	7	14	10	5	4		
			Olmak istediğim yer	-	3	1	8	5	-		
			Yalnızlık duygusu	3	12	2	2	5	-		
			Soğuk/kasvetli	2	2	1	4	2	2		
	Beğenmeme nedeni		Boğucu renkler	2	1	1	2	1	5	41	22,8
			Sıradan/Alışıldık	-	1	-	-	-	4		
			Kartpostal tarzı	-	-	-	-	-	11		

14	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%	
Kitsch Resim	Beğenme nedeni		Güzel/Çok güzel	6	7	6	-	1	-	99	55
			Çok gerçekçi/Fotoğraf gibi	10	8	6	6	8	1		
			Resmin konusu	3	9	2	3	2	-		
			Resimdeki ünlü figürü	7	4	2	4	3	-		
			Doğal değil	-	-	7	4	2	8		
			Resmin konusu	1	-	-	4	5	8		
	Beğenmeme nedeni		İfadesiz/anlamsız	1	2	2	7	3	7	81	45
			Sanat eseri özelliği taşıyor	-	-	1	-	3	5		
			Zevklerime hitap etmiyor	-	2	4	4	1	1		

KITSCH OLGUSUNUN ESTETİK BEĞENİLER AÇISINDAN SORGULANMASI

15	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%
Kitsch Resim	Beğenme nedeni	Güzel/çok güzel	11	5	5	2	4	-	130	72,2
		Gerçek gibi	9	12	3	8	10	2		
		Renklerin kullanımı	1	3	10	7	3	5		
		Çiçekler güzel	7	5	1	9	8	-		
Natürmort	Beğenmeme nedeni	Sıradan/alışıldık	-	2	6	4	2	13	40	22,2
		Bir şey hissettirmiyor	-	5	3	2	1	3		
		Kartpostal tarzı	-	-	2	-	-	7		
			-	-	-	-	-	-		

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin kitsch eserleri beğenme nedenleri eserlerin; “duygusallık”, “masum, sevinli, tatlı görünüm”, “canlı renkler”, “gerçekçi anlatım” ve popülerimgeler” barındırmasıdır. Ancak öğrencilerin eserin teknik ve estetik nitelikleri dışında eserde bulunan ya da konu olan obje ya da kişilere dair ilgileri eseri beğenmede ön plana alınmıştır. “Yaşamak istediğim ev”, “hoş bir doğa”, “huzur verici mekân”, “güzel çiçekler”, “resimdeki ünlü figürü” gibi nitelikleri beğendiklerini belirterek estetik algı sürecini sonlandıracak estetik yargılarda bulunmuşlardır. Yine İÖ ve OÖ1 öğrenci gruplarında eserleri beğenme nedenlerine dair fazla düşünme gerektirmeyen “güzel” ya da “çünkü çok güzel” gibi estetik yargı sürecini barındırmayan yanıtlar gelmiştir.

Öğrencilerin kitsch eserleri beğenmeme nedenleri ise; “basit”, “sıradan”, “doğal olmayan”, “rahatsız edici renkler”, “kartpostal tarzı”, “zevklerime hitap etmiyor” gibi açıklamalarla belirtilmiştir. Bu açıklamalar ağırlıklı olarak YO3 (Resim-iş Öğretmenliği) grubundan gelmiştir.

Tablo 4: Farklı eğitim seviyelerindeki öğrencilerin sanat eserleri beğenme ya da beğenmeme durumlarının nedenleri

D	16	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%
Sanat Eseri	Beğenme nedeni	Huzur verici mekân	4	2	1	7	4	-	67	37,2	
		Renk kullanımı	-	2	4	2	1	8			
		Teknik beceri ustalık	-	-	5	3	-	10			
Manzara resmi	Beğenmeme nedeni	Ünlü bir resim	-	1	9	-	-	4	113	62,8	
		Güzel değil/çirkin	2	6	2	4	2	-			
Paul Cezanne	Beğenmeme nedeni	Renkler cansız	6	7	4	6	5	2	113	62,8	
		Gerçekçi değil	6	4	3	5	8	2			
		Basit/ Çabucak yapılmış	8	4	2	2	7	3			
		Boş ıssız bir mekân	2	2	-	2	1	1			
		Anlamsız bir konu	-	4	-	2	-	-			

17	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%
Sanat Eseri	Beğenme nedeni	Teknik ve anlatım gücü	-	-	9	-	5	15	106	58,9
		Farklı bir anlatım	-	-	1	1	2	2		
		Sıcak renk kullanımı	1	2	-	3	3	6		
		Resmedilen kişinin ruh halini yansıtırma biçimi	-	1	11	6	4	6		
Portre	Beğenme nedeni	Güzel bir resim	3	2	1	2	-	-	74	41,1
		Sevdiğim insanları çağrıştırması	2	1	3	2	-	-		
		Van Gogh'un resmi/ünlü bir resim	-	2	2	-	-	-		
		Ayrıntılı/ emek harcadığı için	3	4	-	1	-	-		
Vincent Van Gogh	Beğenmeme nedeni	Sert ve keskin	1	2	-	1	4	-	74	41,1
		Renk kullanımı	2	-	-	1	5	-		
		Bir şey hissettirmiyor	4	2	-	5	4	1		
		Basit/Karikatür havasında	2	1	2	2	-	-		
		Sıradan/Alışıldık	2	1	-	1	-	-		
		Figürün ifadesi	1	3	1	2	-	-		
		Resmin konusu	3	6	-	5	-	-		
		Gerçekçi bir tarzda değil	1	4	-	-	1	-		
Zevklerime hitap etmiyor	3	1	-	-	-	-				

18	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%
Sanat Eseri	Beğenme nedeni	Düşündürücü	-	2	3	7	3	7	122	67,8
		Sıradışı/Yaratıcı/Özgün	7	15	10	14	8	9		
		Teknik beceri/Ustalık	6	-	9	2	-	10		
		Güzel bir resim	4	-	-	-	-	-		
Figüratif Resim	Beğenmeme nedeni	Salvador Dalı'nın ünlü bir resmi	-	1	3	-	-	2	58	32,2
		Bir şey hissettirmiyor	-	-	-	4	5	-		
		Basit bir anlatım	-	-	-	1	3	1		
Salvador Dalı	Beğenmeme nedeni	Boğucu/kasvetli renk kullanımı	1	-	3	-	2	1	58	32,2
		Gerçekçi değil	1	-	1	1	2	-		
		Anlamakta zorlanıyorum	2	6	1	-	1	-		
		Anlamsız/Garip	4	8	-	-	1	-		
		Belirsiz/karmaşık bir anlatım	3	-	-	1	1	-		
Zevklerime hitap etmiyor	-	-	-	2	2	-				

19	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%	
Sanat Eseri	Beğenme nedeni	Güzel bir resim	4	1	-	-	2	-	105	58,3	
		Renk ve biçimlerin anlatımı güçlendirmede etkili kullanımı	-	-	5	6	-	-			
		Toplumsal bir konunun yansıtılması	-	-	4	4	4	4			
	Figüratif Resim	Düşündürücü	-	1	-	2	-	2			
		Etkileyici renk ve ışık kullanımı	-	-	-	-	1	6			
		Yüz ifadelerindeki anlatım gücü	5	-	7	-	6	13			
		Bir fikri anlatması	4	6	1	2	-	-			
	H. Daumier	Beğenmeme nedeni	Hayatın zorluklarını anlatması	-	3	-	-	-			-
			Olayı anlatış biçimi	1	1	6	2	-			2
			Bir şey hissettirmiyor	-	2	-	2	2			1
Sıradan/Alışıldık			-	6	-	-	2	-			
Anlamakta zorlanıyorum			2	1	1	-	-	-			
Gerçekçi değil			4	2	3	-	6	1			
Rahatsız edici ifadeler			-	2	2	10	2	1			
Sevmedim/ Bana hitap etmiyor	6	4	1	4	3	-					
Çirkin bir resim	2	3	-	-	-	-					

20	Şifreleme	Kategoriler	İÖ	OÖ1	OÖ2	YÖ1	YÖ2	YÖ3	f	%
Sanat Eseri	Beğenme nedeni	Teknik anlatım gücü	-	-	2	-	-	16	63	35
		Renk kullanımı	4	2	8	6	4	4		
		Ünlü bir resim	-	-	4	-	-	5		
Natürmort	Beğenmeme nedeni	Güzel/çok güzel	3	1	-	-	4	-	117	65
		Çabucak yapılmış/karalama gibi	12	11	6	7	8	2		
Paul Cezanne	Beğenmeme nedeni	Güzel değil/çirkin	5	6	1	3	2	-		
		Sevmedim/ Bana hitap etmiyor	2	6	4	7	2	2		
		Anlamsız bir konu	1	4	-	2	3	-		
		Sıradan/alışıldık	1	2	5	7	5	1		

Araştırma bulgularına göre sanatla uğraşan öğrenciler sanat eserlerini beğenme nedenlerini; “*teknik beceri, renk kullanımı, anlatım gücü, ve eserdeki özgün nitelik*” lerle açıklamışlardır. Diğer gruplardaki öğrenciler ise; “*farklı bir anlatım, sevdiği insanları çağrıştırmaya, renk kullanımı ve güzel bir resim*” gibi ifadelerle sanat eserlerine yönelik beğenilerini yansıtmışlardır.

Öğrencilerin kendilerine gösterilen sanat eserlerini beğenmeme nedenleri ise; “*cansız renkler, gerçekçi olmama, belirsizlik, karmaşık anlatım, eseri anlamakta zorlanma ve zevklerine hitap etmeme*”dir. Araştırma bulgularına göre beğenilerini sanat eserleri üzerine yoğunlaştıran öğrenciler ağırlıklı olarak sanatla uğraşan öğrencilerdir. Bu anlamda araştırma bulguları kitsch olgusunu lise öğrencileri üzerinden araştıran Selvi'nin (2008) bulgularına benzerdir. Yine Gökay ve Demir (2006) tarafından estetik beğeniler üzerine yapılan bir araştırmada ilköğretim ve lise öğrencilerinin gerçekçi ve güzeli yansıtan eserleri tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla araştırmanın bulgularında da sıklıkla karşımıza çıkan sanat eserlerini beğenmeme nedeni gerçekçi tarzda yapılmaması olarak açıklanmıştır.

Sonuç

Bu araştırmada eğitim düzeylerindeki farklılıklarla birlikte sanat derslerinin öğrencilerin estetik tercihlerine olan etkisi kitsch olgusu bağlamında tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde üniversite düzeyinde Güzel Sanatlar Bölümü Resim-iş eğitimi öğrencilerinin kitsch resimlere daha az yöneldiği görülmektedir. Yine Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinde kitsch eserleri tercih etme oranları diğer öğrenci gruplarına göre daha azdır. Betimsel analizle ortaya çıkan bulgulara göre, bu öğrencilerin kitsch eserleri beğenmeme nedenleri sanatsal bilgi ve estetik algılamaya açısından daha deneyimli olmalarıdır. Bu zaten ilgili alan öğrencilerinden beklenen bir farklılıktır. Bu öğrenciler kendilerine gösterilen sanat eserlerine beğenme ve beğenmeme durumlarını değerlendirirken eserlerin *teknik, estetik ve anlatımcı niteliklerine* yönelik açıklamalar yapmışlardır. Diğer öğrenci grupları ise; *duygusallık, masumiyet, sevinlilik, canlı çarpıcı renkler, abartılı gerçeklik* ya da esere değil, eserde bulunan objelere dair; *yaşamak istediğim ev, güzel bir doğa, güzel çiçekler* gibi niteliklere beğenilerini yöneltmişlerdir. Bu öğrencilerin gösterilen sanat eserlerini beğenmeme durumları ise, genellikle *düşündürücü, anlayamıyorum, karalama etkisinde, belirsiz, karmaşık* gibi ifadelerle belirtilmiştir. Bu öğrencilerde gösterilen eser gerçekçi boyutlardan uzaklaştıkça anlayamama endişesi görülmüştür.

Araştırmada kitsch eserleri beğenme nedenleri, farklı türde eserler gösterilse bile, genel olarak birbirine çok benzeyen ifadelerle açıklanmıştır. Bunun aksine sanatla uğraşan öğrencilerde sanat eserlerini beğenme beğenmeme nedenleri farklı türde eserlerde çeşitlilik göstermektedir. Bu durum sanat eserlerinin öğrenciyi daha fazla düşünmeye ve duyarlılığa yöneltmesi açısından önemlidir. Bu anlamda eğitimin her

düzeyinde sanatsal algılamının belirli bir seviyenin üzerinde tutulabilmesi için sanat eğitimi müfredatlarında sanat alımlayıcısının yetişmesine yönelik planlamanın yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun için okullarda sanat eğitimi veren okul öncesi, sınıf ve görsel sanatlar öğretmenlerinin sadece belli teknikleri öğretecek uygulama boyutunda yetiştirilmesi estetik beğenileri geliştirmeye olumlu olarak yansımamaktadır.

Öğretmen adaylarının sanat üzerine düşünmesi, eleştirebilme yetisi kazanması ve estetik duyarlılıklarının geliştirilmesini hedef alan yaklaşımlarla derslerin yapılandırılması gerekmektedir. İnsanın kendisini ve yaşadığı toplumu anlayabilmesi için eğitimin ilk aşamasından son aşamasına kadar sanat eğitimi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu anlamda okul öncesi eğitiminden başlayarak çocukların, gençlerin estetik deneyimlerinin geliştirilmesi görme, düşünme, yaratma ve paylaşma noktasında bireyleri daha nitelikli sanat ürünlerine yönlerecektir. Bu bağlamda ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında ders içeriklerinin uygulamanın yanında; sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetik bağlamında yapılandırılmasında yarar vardır. Ancak bunun yapılabilmesi için öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretmen adaylarının gerçek sanat yapıtlarıyla karşılaştırılması ve bunları çözümleme olanağının verilmesi gerekmektedir. Sanatın anlamını ve dilini çözen öğretmen adayı toplumsal beğeniye artıracak bireyler yetiştirebilecektir. Estetik algısı, bilici ve beğenileri gelişmiş bireyler ise yaşadığı çevredeki her türlü kitsch unsurdan rahatsızlık duyacaktır.

Kaynaklar

- Baudrillard, J. (1981). *For A Critique of the Political Economy of the Sign*, St. Louis: Telos: USA
- Demir, G.İ. (2009). *Kiç ve Plastik Sanatlar Üzerine*, Ankara: Ütopya Yayınları
- Ergüven, M. (1997). "Kartpostal ve Kitsch" *Türkiye'de Sanat*, Sayı:27, İstanbul
- Ergün, M. (2010). "Estetik (Sanat Felsefesi)". <<http://www.egitim.aku.edu.tr/sanاتفelsefesi.pdf>> adresinden 20 Ekim 2010 tarihinde elde edilmiştir.
- Eriç, S. (1987). "Bireysel ve Toplumsal Kimlik Aramada Kültürün ve Sanatın Rolü" *Sanat Yazıları 2*, H.Ü.G.S.F. Yayınları, Sayı:7, 47-53
- Gençaydın, Z. (1995). "Beğeni ve Kültür Yozlaşması Üstüne" *Sanat Yazıları 1*, H.Ü.G.S.F. Yay. Sayı:4, 57-65
- Gökay M., Demir, A. (2006). "Farklı Eğitim Seviyelerinde Estetik Beğeni", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:16, 329-342
- İlkyaz, A. (2004). "Popüler Kültür, Kitsch ve Sanat Eğitiminin Etkileri", *G.Ü.G.E.F. 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Gündüz Eğitim Yayıncılık: Ankara
- Kahraman, B. (2002). *Sanatsal Gerçeklikler, Olgular ve Öteleri*, İstanbul: Everest Yayınları
- Kant, I. (2001). "The Critique of Judgement" *Continental Aesthetics içinde* (Editör: Richard Kearney, David Rasmussen) Oxford: Blackwell
- Özleyen, B. (2002). Mimarlıkta Kitsch Kavramı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- STS (Sanat Terimleri Sözlüğü), (2010). Gazi Üniversitesi Resim Heykel Müzesi, 30 Ekim 2010 tarihinde <<http://www.muze.gazi.edu.tr/sozluk.htm>> adresinden elde edilmiştir.
- Selvi, E. (2008). Kitsch Olgusunun Lise Öğrencilerinin Estetik Algı ve Beğenilere Etkisi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Turani, A. (2003). *Çağdaş Sanat Felsefesi*. (Üçüncü Baskı), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2010). 30 Ekim 2010 tarihinde <<http://www.tdk.gov.tr>> adresinden elde edilmiştir.
- Yardımcı, İ. (2001). "Sanatta Kitsch Kavramı" *Anadolu Sanat*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Sayı:11, 233-239
- Yılmaz, M. (2004). *Sanatın Felsefesi Felsefenin Sanatı*. (Birinci Baskı), Ankara: Ütopya Yayınevi
- Yücel, B. (2011). "Kiç Kültürün Sanatsal Algıya Etkisi", *1. International Art Symposium Bildiriler Kitabı*, (17-21 Ekim 2011), Gazi Üniversitesi: Ankara

Extended Abstract

The aim of this study is to specify the impact of Kitsch fact on the aesthetic choices of the students in different educational levels, and to discuss the results attained in terms of the qualification of art and aesthetic education.

The study is conducted by using qualitative and quantitative data collection techniques. The sample of the study is constituted with the attendance of 180 students in different educational levels (primary education, secondary education and higher education). The data of the study are attained through a survey that has 20 questions improved by the researcher. The data are analyzed with percentage and frequency counts both in itself and between groups according to person numbers participate in the survey and reactions given productions. Besides, it is carried out the descriptive analysis of open-ended responses gained from the survey.

According to the finding of research, it seems that at the university level department of fine arts painting-work education students less tend to kitsch productions. Once again at the Anatolian Fine Arts

High School students opting rate of kitsch productions are less than the other student groups. According to the findings that rise with descriptive analysis, the reasons of these students for not like kitsch productions are because of their experiences in terms of artistic information and aesthetic perception. This already is a different that expect from related field students. While evaluating art productions showed themselves as regards to like or unlike circumstances, these students make statements for *technical, aesthetic and expressionist qualities* of productions. In case other student groups direct their likes to qualities such as sensuousness, innocence, niceness, vibrant salient colors, frilly authenticity, or direct their likes not to production, but objects involved in production such as *home I want to live in, a nice nature, beautiful flowers*. These students unlike circumstances of art productions showed are usually indicated such statements as thought-provoking; *I do not get it, rough draft effect, indefinite, sophisticated*. Incomprehension concern is seemed in these students when the production showed is alienated from realistic dimensions

In the study, the reasons of liking kitsch productions, even if different kind of productions is showed, are explained by the statements that are generally similar to each other. Contrary to this, at the students engaged in art the reasons for liking or dislike show variety in different kind of productions. This situation is important in terms of directing students to think more and sensibility of art productions. In this sense, in the every level of education in order to keep artistic perception above a specific standard, in art education curriculums the necessity of planning come up in terms of growth of art receptive. Therefore, visual arts teachers working at a kindergarten and primary school were trained in the practice dimension. In other words they can only teach some specific techniques. This does not help to develop aesthetic tastes.

Courses should be structured with approaches that aim at thinking over art of preservice teachers, obtaining criticism competence and developing aesthetic sensibility. Art education is an inevitable obligation for people from the first stage of education to the last stage in order to understand themselves and the society they live in. In this sense, if children's and teenager's aesthetic experiences have been developed since their pre-school years, they will be able to understand the quality of art works. In this sense, it is beneficial to structure art history, art criticism and aesthetic context in addition to apply course contents in primary education and secondary education. However to do this, in foundations that train teacher the chance of preservice teachers face with real art production and assay then should be given. Preservice teacher who make out the meaning and langue og art can raise an individual enhance social inclination. Individuals whose aesthetic perception, conscious and admirations developed are troubled with every kind of kitsch fact in environment they live.